

Sygn. akt VU 114/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, Wydział V Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w składzie:

Przewodniczący SSR del. Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant st. sekr. sądowy Zofia Aleksandrowicz

po rozpoznaniu w dniu 3 września 2015 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie

sprawy z wniosku M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o ustalenie kapitału początkowego

na skutek odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 15 grudnia 2014 r. sygn. (...)

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy M. S. prawo do ustalenia kapitału początkowego z uwzględnieniem jako okresu składkowego okresu zatrudnienia od dnia 17 października 1979 roku do dnia 21 października 1982 roku.

Sygn. akt VU 114/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. ponownie ustalił kapitał początkowy M. S., który wyniósł na dzień 1 stycznia 1999 roku 48.529,80 złotych. Do wyliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału, który wyniósł 47,46 % przyjęto wynagrodzenie z lat 1989 -1998.

W odwołaniu z dnia 12 stycznia 2015 roku M. S. kwestionował decyzję w zakresie nie doliczenia do kapitału początkowego okresu zatrudnienia w Rolniczej Spółdzielni Produkcyjnej (...) w K. od dnia 3 sierpnia 1976 roku do dnia 21 października 1982 roku.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie. Wyjaśnił, że decyzją z dnia 24 maja 2005 roku ustalającą kapitał początkowy do okresu zatrudnienia wnioskodawcy zaliczono już okres od 3 sierpnia 1976 roku do 25 października 1977 roku i od 26 października 1977 roku do 16 października 1979 roku (wojsko). Nie został natomiast uwzględniony okres od 17 października 1979 roku do 21 października 1982 roku, bowiem wnioskodawca oświadczył, że wówczas stał się członkiem (...), a brak informacji o ilości przepracowanych przez niego dni.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawca M. S. w dniu 9 czerwca 2003 roku złożył wniosek o ustalenie kapitału początkowego.

(dowód: wniosek k. 1 akt ZUS)

W kwestionariuszu dotyczącym okresów składkowych i nieskładkowych wnioskodawca podał, że w okresie od 3 sierpnia 1976 roku do 21 października 1982 roku był zatrudniony w (...) Spółdzielni (...) w K..

Do wniosku dołączył świadectwo pracy z dnia 19 kwietnia 1998 roku w którym wskazano, że w okresie od dnia 3 sierpnia 1976 roku do dnia 21 października 1982 roku był zatrudniony w (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy i w okresie zatrudnienia zajmował stanowisko brygadzysty grupy remontowo-budowlanej od 3 sierpnia 1976 roku do 10 listopada 1979 roku oraz majstra budowlanego od 10 listopada 1979 roku.

(dowód: kwestionariusz k. 2 akt ZUS, świadectwo pracy z dnia 19 kwietnia 1998 roku k. 4 akt ZUS)

Decyzją z dnia 24 maja 2005 roku organ rentowy ustalił kapitał początkowy M. S. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 46.044,79 złotych.

Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj. od 1 stycznia 1989 roku do 31 grudnia 1998 roku.

Wskaźnik wysokości kapitału początkowego wyniósł 40,88%. Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustalono w wyniku pomnożenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru wynoszącego 40,88% przez kwotę bazową wynoszącą 1220,89 złotych.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął 135 miesięcy okresów składkowych (11 lat 3 miesiące i 21 dni) oraz 3 miesiące okresów nieskładkowych, współczynnik proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego -49,96% oraz średnie dalsze trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osób w wieku 62 lat – wynoszący 209 miesięcy.

Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresu od 17 października 1979 roku do 21 października 1982 roku z uwagi na brak informacji o ilości przepracowanych dni w tym okresie i oświadczenie wnioskodawcy, że po odbyciu służby wojskowej został członkiem (...).

(dowód: decyzja z dnia 24 maja 2005 roku k. 33-35 akt ZUS, protokół z 29 marca 2005r. – k. 21 akt ZUS)

W dniu 20 listopada 2014 roku wnioskodawca złożył wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego .

(dowód: wniosek k. 37 akt ZUS)

M. S. w okresie od 3 sierpnia 1976 roku do 21 października 1982 roku pracował w (...) w K. w pełnym wymiarze czasu pracy początkowo na stanowisku brygadzysty grupy remontowo budowlanej, a od dnia 10 listopada 1979 majstra budowlanego. Wnioskodawca nie był członkiem (...). W okresie od dnia 26 października 1977 roku do dnia 16 października 1979 roku wnioskodawca odbywał służbę wojskową.

(dowód: świadectwo pracy k. 4 w aktach kapitałowych ZUS, książeczka wojskowa k. 5 akt ZUS)

W trakcie zatrudnienia w (...) w K. wnioskodawca pracował w ekipie budowlano-remontowej jako murarz. Pracował co najmniej po 8 godzin dziennie od poniedziałku do piątku w godzinach od 7.00 do 15.00, a w soboty po 6 godzin od 7.00 do 13.00. Nie pracował tylko w niedziele. Wynagrodzenie miał płatne co miesiąc. Nie było ono uzależnione od przepracowanych dniówek obrachunkowych. Wnioskodawca w okresie zatrudnienia nie przebywał na urlopie bezpłatnym, nie korzystał ze zwolnień lekarskich.

(dowód: zeznania świadka H. J. protokół rozprawy z dnia 9 czerwca 2015 roku nagranie od minuty 5.10 do minuty 15.30, zeznania świadka A. Ł. protokół rozprawy z dnia 9 czerwca 2015 roku nagranie od minuty 15.40 do minuty 18.30, zeznania świadka J. T. protokół rozprawy z dnia 9 czerwca 2015 roku nagranie od minuty 18.35 do minuty 22.01, zeznania świadka L. K. protokół rozprawy z dnia 3 września 2015 roku nagranie od minuty 2.50 do minuty 5.40, zeznania świadka K. P. protokół rozprawy z dnia 3 września 2015 roku nagranie od minuty 5.45 do minuty 8.25, zeznania wnioskodawcy protokół rozprawy z dnia 8 września 2015 roku nagranie od minuty 9.45 do minuty 13.40)

**Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
zważył, co następuje:**

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 114 ustęp 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 roku poz. 1440 ze zm) prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość. Podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości mogą być tylko i wyłącznie nowe dowody, a zatem takie które nie były znane organowi rentowemu w poprzednim postępowaniu. Przymiot nowości nie dotyczy natomiast ujawnionych okoliczności istniejących przed wydaniem decyzji. A zatem podstawą ponownego ustalenia prawa do świadczeń lub ich wysokości nie muszą być okoliczności, na które osoba ubiegająca się o świadczenia lub organ rentowy nie mogły powołać się w poprzednim postępowaniu, lecz takie, które powinny być znane przy dołożeniu minimum staranności, ale na skutek błędu lub przeoczenia nie zostały uwzględnione w poprzednim postępowaniu, a powodujące pominięcie ustalenia istnienia jednego z warunków uprawniających do świadczeń (tak. wyrok Sądu Najwyższego - Izba Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych z 2010-05-26, II UK 354/09).

W będącej przedmiotem osądu sprawie wnioskodawca wniósł o ponowne ustalenie kapitału początkowego przez doliczenie do ogólnego stażu pracy okresu zatrudnienia w (...) w K. od dnia 3 sierpnia 1976 roku do 21 października 1982 roku. Ponieważ z tego okresu organ rentowy zaliczył już skarżącemu decyzją z dnia 24 maja 2005r. do okresu zatrudnienia okres od 3 sierpnia 1976 roku do 16 października 1979 roku, tym samym spór w przedmiotowej sprawie ograniczał się do okresu zatrudnienia skarżącego w (...) w okresie od 17 października 1979 roku do 21 października 1982 roku.

Organ rentowy opierając się na ustnym oświadczeniu skarżącego zamieszczonym w protokole z dnia 29 marca 2005r. co do wstąpienia w poczet członków (...) po odbyciu służby wojskowej i nie przedłożeniu przez niego informacji o ilości przepracowanych w spornym okresie dniówek obrachunkowych stanął na stanowisku, że brak podstaw do zaliczenia w/w okresu do okresu składkowego przy ustalaniu kapitału początkowego.

Zgodnie bowiem z art. 4 dekretu z dnia 4 marca 1976 roku o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych oraz ich rodzin (tekst jedn. Dz. U. z 1983r. Nr 27, poz. 135 ze zm.). przy ustalaniu okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń:

- 1) za dzień pracy uważa się 8 godzin pracy, a przed dniem 1 lipca 1962 roku, dzień, który stanowił podstawę do obliczenia dniówki obrachunkowej; do dni pracy zalicza się również dni urlopu wypoczynkowego oraz dni pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego lub opiekuńczego,
- 2) za miesiąc pracy uważa się 20 dni pracy dla mężczyzny oraz 13 dni pracy dla kobiety, a jeżeli ubezpieczony użytkuje działkę przyzagrodową lub dostarcza spółdzielni produkty rolne wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym – 18 dni pracy dla mężczyzny oraz 11 dni pracy dla kobiety,
- 3) za rok pracy uważa się rok obrachunkowy, w którym mężczyzna przepracował w spółdzielni co najmniej 240 dni pracy, kobieta 150 dni pracy, a jeżeli użytkuje działkę przyzagrodową lub dostarcza spółdzielni produkty rolne

wytworzone w prowadzonym przez siebie gospodarstwie rolnym – to co najmniej: mężczyzna 220 dni pracy, a kobieta 130 dni pracy.

Stosownie do treści art. 29 dekretu przy ustalaniu prawa do świadczeń na podstawie przepisów wymienionych w art. 3 ust. 2 oraz wysokości tych świadczeń:

- 1) przepisy dotyczące członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych stosuje się do osób wymienionych w art. 1,
- 2) dochód z tytułu pracy w spółdzielni stanowiący podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie uważa się za równorzędny z wynagrodzeniem z tytułu zatrudnienia.

W treści § 3 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wykonania przepisów dekretu o ubezpieczeniu społecznym członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i spółdzielni kółek rolniczych i ich rodzin z dnia 19 marca 1976 roku (Dz. U. Nr 13, poz. 74 ze zm.), obowiązującego do dnia 31 grudnia 1998 roku, postanowiono natomiast, iż przy ustalaniu okresu pracy w spółdzielni wymaganego do uzyskania świadczeń:

- 1) w razie przepracowania w ciągu roku obrachunkowego mniejszej liczby dni niż określona w art. 4 pkt 3 dekretu okres pracy ustala się w miesiącach i dniach,
- 2) w razie przepracowania w ciągu roku obrachunkowego większej liczby dni pracy niż określona w art. 4 pkt 3 dekretu do okresu pracy zalicza się jeden cały rok pracy.

Skarżący celem wykazania faktu świadczenia pracy w spornym okresie oraz jej wymiaru powołał się na nowe dowody w postaci zeznań osób, które razem z nim w spornym okresie pracowały. W/w okoliczności mogą być dowodzone zeznaniami świadków, gdyż w postępowaniu przed sądem nie stosuje się żadnych ograniczeń dowodowych. Każdy zatem fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe (art. 473 k.p.c.).

Należy podnieść, że z jedyne go dokumentu jakim dysponuje skarżący z okresu zatrudnienia w (...) w postaci świadectwa pracy (jego akta osobowe bowiem zaginęły) nie wynika, aby w jakimkolwiek okresie swojego zatrudnienia był członkiem (...). W świadectwie pracy nie ma też wzmianki o wynagradzaniu skarżącego wg zasad wynagradzania członków i domowników rolniczych spółdzielni produkcyjnych, co mogłoby sugerować inna niż pracowniczą formę zatrudnienia. Wręcz przeciwnie ze świadectwa pracy wynika, że skarżący miał ustalone wynagrodzenie miesięczne oraz dodatek funkcyjny, jak pracownicy. Brak także wzmianki o tym, aby skarżący otrzymywał premie. Tymczasem świadek H. J., która był członkiem (...) zeznała, że każdy członek (...) otrzymywał co miesiąc premie, uczestnicząc w ten sposób w zysku Spółdzielni. Natomiast członkowie, którzy wnieśli wkład gruntowy do (...) tzw. wkładowicze byli wynagradzani wg dniówek obrachunkowych. Z zeznań świadka H. J. wynika, że skarżący nie brał także udziału w zebraniach Spółdzielni, co wszak było obowiązkiem każdego członka. Dowodzi to wiarygodności zeznań skarżącego co do nie posiadania statusu członka (...) w spornym okresie. Tym bardziej, że również pozostali świadkowie: A. Ł., J. T., L. K. i K. P. nie przypominali sobie, aby skarżący był członkiem (...). W ich ocenie skarżący pracował na podstawie umowy o pracę. W tej sytuacji oświadczenie skarżącego, na które powołuje się organ rentowy sporządzone przez pracownika Zakładu (...) (k. 21 akt ZUS), nie może być miarodajnym dowodem na posiadanie przez niego statusu członka (...) w spornym okresie.

Ponadto nie można zgodzić się z organem rentowym, iż brak wykazu dniówek obrachunkowych uniemożliwia zaliczenie do stażu pracy skarżącego okresu pracy w spółdzielni, czy to w charakterze pracownika, czy też członka spółdzielni.

W postępowaniu przed Sądem strona może bowiem wykazywać wszelkimi dostępnymi środkami dowodowymi sporne okoliczności. Zdarza się przecież, iż były pracownik nie dysponuje żadnymi dokumentami dotyczącymi faktu zatrudnienia, co nie oznacza, iż fakt pracy nie może zostać wykazany na podstawie innych dowodów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 lutego 1996 roku, II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239).

Decydujące zatem w przedmiotowej sprawie było ustalenie nie tyle podstawy prawnej zatrudnienia skarżącego w spornym okresie (umowa o pracę albo stosunek członkostwa), ale wymiaru tego zatrudnienia.

Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań świadków: H. J., A. Ł., J. T., L. K. i K. P. wynika, że w spornym okresie wnioskodawca pracował w (...) od poniedziałku do piątku po osiem godzin dziennie w godzinach od 7.00 do 15.00 i w soboty po

6 godzin, otrzymując co miesiąc za swoją pracę wynagrodzenie. Zważywszy, że świadkowie K. P., L. K. i A. Ł. pracowali razem z wnioskodawcą w jednej grupie remontowo-budowlanej, należy uznać, że dysponowali szczegółową wiedzą co do wymiaru czasu pracy skarżącego. Taka wiedzę posiadała również H. J. i J. T. z racji pracy w (...) w tym samym okresie co skarżący.

Praca świadczona w takim wymiarze co najmniej 40 godzin tygodniowo, co najmniej 5 dni w tygodniu, a zatem co najmniej 20 dni w miesiącu, daje wymagane dekretem z dnia 4 marca 1976 roku co najmniej 240 dni pracy w roku. Praca w takim wymiarze podlega zatem zaliczeniu jako okres składkowy bez względu na to, czy podstawą zatrudnienia jest umowa o pracę czy spółdzielczy stosunek pracy.

Nie mniej należy podnieść, że zgromadzone w sprawie dowody przemawiają za tym, że w spornym okresie od 17 października 1979 roku do 21 października 1982 roku skarżący pracował na podstawie umowy o pracę. Stosownie do treści art. 22 § 1 k.p. przez nawiązanie stosunku pracy pracownik zobowiązuje się do wykonywania pracy określonego rodzaju na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem oraz w miejscu i czasie wyznaczonym przez pracodawcę, a pracodawca - do zatrudniania pracownika za wynagrodzeniem. Na treść stosunku pracy składają się zatem wzajemne prawa i obowiązki stron stosunku pracy (pracownika i pracodawcy). Zasadniczym elementem konstrukcyjnym stosunku pracy jest zobowiązanie pracownika do osobistego wykonywania pracy na rzecz pracodawcy za wynagrodzeniem. Kolejna cecha tego stosunku to zawłaszczanie wyniku pracy przez pracodawcę i wykonywanie pracy w warunkach podporządkowania czyli pod kierownictwem pracodawcy. Pracownik nie odpowiada jednak za wynik pracy, ale za samo staranne świadczenie pracy.

W będącej przedmiotem osądu sprawie taki właśnie stosunek — umowa o pracę - łączył skarżącego z (...) w spornym okresie, jak wykazały zeznania wszystkich świadków, wnioskodawcy oraz dokument w postaci świadectwa pracy. Wnioskodawca faktycznie świadczył bowiem pracę na rzecz (...) w K., która pracę tę przyjmowała i wypłacała mu umówione wynagrodzenie. Praca była świadczona pod kierownictwem (...) zarówno co do miejsca, czasu świadczenia pracy jak i jej przedmiotu. Wnioskodawca wykazał zatem, że w zakwestionowanym przez organ rentowy okresie rzeczywiście świadczył pracę (codziennie od poniedziałku do soboty) na rzecz (...) jako murarz. Do jego obowiązków należały wszelkie remonty i prace budowlane na terenie (...).

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji.